

der se je razlegalo petje in vpitje, ni vlekle. Ogovoril me je domačin in me povabil, da si odpočijem, pa sem si z njegovo privolitvijo postala na terasi. Bilo je toplo in varno, nad menoj pa žareča preproga zvezd. Zaspala bi kot otrok, če ne bi vso noč lajal pes, kot da bi se jezil zaradi moje prisotnosti. Zato sem

vstaja še pred svitom, se umila v bližnjem potočku in ne da bi se ustavila v domu nadaljevala pot proti morju.

Sproščeno sem zadihala, ko sem stopila v civilizacijo.

Za seboj sem pustila spomine, ki se bodo vračali kot nekaj, kar se ne da povedati niti opisati. Lahko se le doživi.

BILO JE PRED VEČ KOT POL STOLETJA

BOŽIČNI DAN NA TRIGLAVU

JANEZ BROJAN ST.

V mrzlo decembrsko jutro je ostro škripal zmrzli sneg pod ostrimi zobmi trikunjcev. Prav židane volje sva spešila v klanec Tnala in dalje proti dolini Radovine in Krme. Zelo hitro sva hodila, da sva se pogrela na ostrem mrazu, ki ga je bilo za 18 stopinj pod ničlo. Sneg je bil trd, sren, in v treh urah sva bila že na koncu Krme. Od tod sva počasneje stopala v strmino proti debeli bukvi in naprej. Kljub lagodni hoji sva se kar dobro ogrela, ko sva prišla na Plešo in na višino 1300 metrov. Le za kratek čas sva se ustavila, potem pa stopila naprej. Sneg je bil od tam dalje bolj suh in sva se vdiralna do vrha čevljev. Prav nič nisva hitela — le toliko, da naju ni zeblo. Časa sva namreč imela dovolj, saj sva bila ta dan namenjena le do Zgornje Krme. Toda še sama nisva vedela, kdaj sva bila prek Polja, v Travnici dolini pa naju je že obsijalo sonce in ker ni bilo vetra, je postalo kar toplo.

MIMOGREDE NA RJAVINO

Ura je bila dvanajst, ko sva prispela do kočice na Medvedjeku. Odložila sva nahrbtnike, jaz sem zakuril v koči, Maks pa je v ponvi prinesel sneg za čaj. Medtem ko se je sneg spreminjal v vodo in voda v čaj, sva se nekoliko založila z jedjo, ki sva jo poplaknila s čajem.

Kaj pa sedaj? Vreme je bilo krasno, časa je bilo dovolj — ali naj bi lenarila v koči? Pravzaprav je škoda časa za to. Odločila sva se torej za Rjavino in se takoj odpravila na pot. Odšla sva brez nahrbtnikov, sneg je bil višje trd in dober za hojo. V eni uri poštene hoje sva že stala na sedlu pod Rjavino. Greben je bil močno zasnežen in sneg zelo trd. Hitro sva torej zastavila korak v strmino in kar dobro nama je šlo; le kdajpakdaj sva se za trenutek ustavila, potem pa se spet pognala navkreber. Preveč pa vendarle nisva hitela, kajti greben je bil ponekod čisto zaledenel, tako da sva se morala navezati na vrh.

Ob treh popoldne sva bila na vrhu. Le nekoliko sva se razgledala naokrog in si

ogledala predvsem še kamin v Triglavu, kamor sva bila namenjena naslednje jutro, potem pa sva morala kar pohiteti. S previdnimi koraki sva začela sestopati nazaj proti koči.

Mračilo se je že, ko sva spet stala pri koči. Mraz je ponovno začel pritiskati, treba bo dobro zakuriti, da se kočica segreje, kajti noč bo dolga in proti jutru se okrog vogala rad prihuli jelen s svojim ledenim jezikom.

Medtem ko sva si urejala ležišči, se je že skuhal čaj in večerja je bila prav hitro tudi pospravljena. Ogenj pa je še vedno veselo prasketal: joj, kako blagodejno je vplivala njegova toplota! Legla sva na pograd in začela veselo razpredati: o planinah in o smučanju, o lepih in veselih, pa včasih tudi težkih in žalostnih doživetjih, ki sva jim bila pričiči na najinih poteh, o stezicah in brezpotjih pa o bojih v kakšni težavni steni v lepem ali slabem vremenu poleti ali pozimi.

V teh pomenkih naju je zmotil glas. Prisluhnila sva, če se nisva zmotila, pa sva spet zaslišala govorjenje. Radovednost je zmagala, stopila sva pred kočico in opazila svetilki, ki sta se bližali koči, po glasu pa sva spoznala, da gresta ob lučeh možki in ženska. Kot v prikazni pa sva strmela, ko sta prišla do naju: to sta bila vendar najina stara prijateljca iz planin Slavko in Mara! Zaradi hitre hoje sta bila popolnoma prepotena, zato je bil čaj, ki sva jima ga nalila v skodelici, najbolj pravšnja pijača za tisto počutje. Medtem ko sta ga srebala, sta nama povedala, da imata za naslednji dan prav tak načrt kot midva.

SKOZI LEDENI KAMIN

Nekako ob pol enajstih smo se spravili k počitku, ob petih pa sem se že zbudil in skuhal čaj; do šestih smo pozajtrkovali in pospravili ter stopili v mrzlo, prelepo jutro. Polni mesec je plaval po nebesnem svodu, da je bilo svetlo kot ponedeljevi.

V strmini nad kočico smo se kar precej ogreli, čeprav je bil zares oster mraz. Prav hitro smo bili pod Ržjo. Še skozi Kalvarijo smo morali priti, kjer se je začelo daniti — in ob osmih smo stali

pred kočo na Kredarici. Tam pa je začel ponovno neusmiljeno pritiskati mraz, ki se mu je pridružil še oster sever; prav gotovo je bilo kakšnih 25 do 28 stopinj pod ničlo. Hitro smo se torej spustili proti ledeniku in prek njega do podvstopnega kamina v Malem Triglavu, ki je bil močno zaledenel in zasnežen. Zato je bilo seveda nujno, da smo se navezali; bili smo četverna naveza, ki sem jo vodil jaz; za menoj je bil Slavko, za njim Mara in kot zadnji Maks.

Vstopil sem in že kar prvi metri so mi dali veliko dela, saj sem moral vse stopinje in oprimke s cepinom sekati v led. Vse skupaj je bilo karseda zamudno in naporno. Že po nekaj metrih višine se mi je tudi zanohtalo na rokah. Tako sem se z eno roko držal, v drugo pa sem sopel, da sem si malo ogrel prste — in nekaj metrov naprej sem roki zamenjal. Le po nekaj metrov sem namreč lahko zdržema napredoval, nakar sem se moral ustaviti, kajti prsti so bili trdi in nisem imel občutka, kako se držim z njimi in kako jim lahko zaupam. Prav kmalu pa se mi je zanohtalo tudi na nogah — prav tam, kjer je bil kamin najtežji za plezanje. Res z največjim naporom sem sekal v led stope in oprimke in neprestano premišljeval, ali se mi bo uspelo prebiti skozi ali ne.

Šlo je izredno počasi: že več kot pol ure sem bil v kaminu, navzgor pa sem se pomikal po centimetrih. Roke in noge so me od mraza začele obupno boleti: kar zjokal bi se nad tem, kako sem se počutil. Mraz pa mi je začel lesti tudi po telesu in se je zavlekel čisto do kosti. Tako hudo je bilo, da sem postajal kar nekako otopen. Toda trdna volja je bila močnejša: odločil sem se bil, da bom šel dalje in da bom zmožel ta led in ta sneg in to strmino in ta mraz in to bolečino.

Po štiridesetih minutah sem le izplezal iz Kamina v Snežišče. Naredil sem si dober stop, zasadil cepin v sneg in privezal vrv okrog njega, potem pa poklical Slavka, naj pride za menoj. Tudi oni trije so bili kot snežaki, ko so čakali pod kaminom; popolnoma so bili premraženi, čeprav so lahko poskakovali ali kako drugače telovadili.

Tudi Slavko je napredoval zelo počasi. Dvakrat je obvisel na vrvi, potem ko mu je zdrsnilo na ledu. Tudi on je imel od mraza čisto trde prste na rokah. Vlekel sem vrv, da sem mu tako pomagal pri plezanju, in počasi je priplezal do mene. Pokazal sem mu, kam naj stopi in že preprijel drugo vrv ter poklical Maro, ki je takoj vstopila. Neverjetno hitro je plezala, jaz pa sem dobro in zanesljivo varoval, saj sta plezala s Slavkom oba hkrati. Tako smo bili čez poldruge ure vsi štirje na snežišču. Pravzaprav je bil že skrajni čas, kajti čisto trdi smo bili od mraza.

BOŽANSTVEN ZIMSKI RAZGLED

Kolikor hitro je bilo le mogoče smo se vzpenjali po snegu in bili kmalu na grebenu in na soncu. Pa se nismo nič ustavljali: ob hitri hoji smo se lepo ogreli. Žica na grebenu je bila povečini nad snegom, sneg pa zelo trd, tako da sem na večjih strminah tu in tam s cepinom vsekaj vanj stopinje, ki nam bodo vsekakor prišle enako ali še bolj prav pri sestopu. Pol enajstih je bila ura, ko smo stopili na teme ne sivega, pač pa belega očaka Triglava, ki je kraljeval nad svojimi močno zasneženimi podaniki — vrhovi. Le krepko smo si stisnili roke: to je bil edini zunanji izraz sreče zaradi uspelega zares težavnega podviga. In potem smo se začeli razgledovati: božanstveno je bilo vse, kar se je ponujalo očem — a kaj, ko smo imeli tako malo časa! Že pol ure po prihodu smo začeli sestopati, in sicer v obratnem vrstnem redu, kot smo prihajali gor.

Brez težav in hitro smo bili nad Kaminom. Maks se je takoj spustil vanj in onadva za njim, prav kmalu pa so bili vsi trije na snegu pod njim. Sam sem v skali in ledu skopal majhen rogelj, dal vrv okrog in se začel spuščati, tako da smo bili prav kmalu vsi štirje skupaj tam doli, opoldne pa smo spet stali pred kočo na Kredarici.

Pa se nismo niti tam ustavljali, ker se nam je mudilo v dolino Krme. Cvrli smo jo, kot da bi nam bil sam vrag za petami. V dveh urah in pol smo že bili na Zaspški planini.

Bilo je 25. decembra 1936, na božični dan, ta vzpon pa smo opravili Janez Brojan starejši in Maks Dimnik iz Mojstrane ter Slavko Bučar in Mara Samec iz Ljubljane. Tak vzpon sem opravil še štirikrat, prav tako o božiču, dvakrat sam in dvakrat s tovariši.

Ponavljamo že ničkolikokrat napisano in izrečeno misel: slovenska planinska organizacija šteje precej več kot 100 000 članov, na Planinski vestnik pa je naročenih le okoli 5000 naših planincev. Pa je na koncu koncev karseda nenavadno, da večine organiziranih planincev sploh ne zanima, kaj se dogaja v njeni organizaciji, kje vse plezajo slovenski alpinisti, kakšne svetovne uspehe dosega, kakšne gorniške jubileje slavi naša organizacija, ki se približuje stoletnici svojega delovanja, kje hodijo naši gorniki in kaj doživljajo na teh svojih poteh, kakšne planinske knjige izhajajo doma in po svetu in kaj se nasploh na planinskem področju dogaja doma in po svetu. Planinski vestnik ni tako drag, da si ga ne bi mogla naročiti vsaka planinska družina, ki bi tudi s tem izkazala pripadnost svoji organizaciji. Stalni bralci Planinskega vestnika, pomagajte nam pridobiti nove naročnike!